

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τριακονταπενταετία ὄλη παρῆλθεν ἀπό τῆς καθιερώσεως ὑπό τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς 1^{ης} Σεπτεμβρίου, ἑορτῆς τῆς Ἰνδίκτου καί ἐνάρξεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ὡς Ἡμέρας προσευχῶν ὑπέρ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἡ εὐλογημένη αὐτή πρωτοβουλία ἔσχε μεγάλην ἀπήχησιν καί ἐκαρποφόρησε πλουσίως. Αἱ πολυδιάστατοι οἰκολογικά δράσεις τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπικεντρώνονται σήμερον εἰς τό φαινόμενον τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς, μᾶλλον δέ κρίσεως, τό ὁποῖον ἔχει δημιουργήσει μίαν κατάστασιν «πλανητικῆς ἐκτάκτου ἀνάγκης».

Ἐκτιμῶμεν τήν συμβολήν τῶν οἰκολογικῶν κινημάτων, τās διεθνεῖς συμφωνίας διά τό περιβάλλον, τήν ἐνασχόλησιν τῶν ἐπιστημόνων μέ τό πρόβλημα, τήν προσφοράν τῆς περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως, τήν οἰκολογικήν εὐαισθησίαν καί στρατεύσιν ἀναριθμῶν ἀτόμων καί εἰδικώτερον ἐκπροσώπων τῆς νέας γενεᾶς. Ὅμως, ἐπιμένομεν ὅτι ἀπαιτεῖται μία ἀξιολογική «κοπερνίκεια στροφή», μία ριζική ἀλλαγή νοοτροπίας παγκοσμίως, μία οὐσιαστική ἀναθεώρησις τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν φύσιν. Ἄλλως, θά συνεχίσωμεν νά θεραπεύωμεν τās καταστροφικὰς ἐπιπτώσεις τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως, μέ ἀθίκτους καί ἐνεργούς τās ρίζας τοῦ προβλήματος.

Ἡ περιβαλλοντική ἀπειλή εἶναι μία διάστασις τῆς ἐκτεταμένης κρίσεως τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος δέν εἶναι δυνατόν νά δοθῇ ἐπί τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς λογικῆς δηλαδή ἡ ὁποία τό ἐδημιούργησε. Ἐχομεν ἐκφράσει κατ' ἐπανάληψιν τήν πεποίθησιν μας ὅτι εἰς τήν ζωτικήν διά τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος καί τοῦ πλανήτου μας πνευματικήν καί ἀξιολογικήν μεταστροφήν δύνανται νά συμβάλουν μεγάλας αἱ Ἐκκλησίαι καί αἱ θρησκεῖαι. Ἡ γνησία θρησκευτική πίστις καταλύει τήν ἀλαζονείαν καί τόν τιτανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, ἀποτελεῖ ἀνάχωμα εἰς τήν μετατροπήν του εἰς «ἀνθρωποθεόν», ὁ ὁποῖος καταργεῖ μέτρα, ὅρια καί ἀξίας, αὐτοαναγορεύεται εἰς «πάντων μέτρον», ἐργαλειοποιεῖ τόν συνάνθρωπον καί τήν φύσιν διά τήν ἱκανοποίησιν τῶν ἀκορέστων ἀναγκῶν καί τῶν αὐθαιρέτων ἐπιδιώξεων του.

Ἡ πείρα τῶν αἰώνων διδάσκει ὅτι, ἄνευ ἑνός «ἀρχιμηδείου» πνευματικοῦ καί ἀξιολογικοῦ στηρίγματος, ἡ ἀνθρωπότης ἀδυνατεῖ νά ἀποφύγῃ τούς κινδύνους ἑνός μηδενιστικοῦ «ἀνθρωπολογισμοῦ». Αὐτή εἶναι ἡ παρακαταθήκη τοῦ ἀρχαίου πνεύματος, ὅπως διετυπώθη ὑπό τοῦ Πλάτωνος διά τῆς ἀρχῆς «Θεός ἡμῖν πάντων

χρημάτων μέτρον» (Νόμοι 716c). Ἡ κατανόησις τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς εὐθύνης του μέσα ἀπό τήν σχέσιν του μέ τόν Θεόν ἐκφράζεται διά τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας περί τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» καί «καθ' ὁμοίωσιν» Αὐτῶ, καθώς καί περί τῆς προσλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὑπό τοῦ σαρκωθέντος διά τήν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου καί ἀνακαίνισιν τῆς ὅλης δημιουργίας προαιωνίου Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ χριστιανική πίστις ἀναγνωρίζει ὑψίστην ἀξίαν τόσον εἰς τόν ἀνθρωπον, ὅσον καί εἰς τήν κτίσιν. Ἐν τῶ πνεύματι τούτῳ, ὁ σεβασμός τῆς ἱερότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί ἡ προστασία τῆς ἀκεραιότητος τῆς καλῆς λίας δημιουργίας εἶναι ἀδιαίρετοι. Ἡ πίστις εἰς τόν Θεόν τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης ἐμπνέει καί στηρίζει τάς δημιουργικάς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, τόν ἐνδυναμώνει ἐνώπιον τῶν προκλήσεων καί τῶν δυσκολιῶν, ἀκόμη καί ὅταν ἡ ὑπέρβασις των ἐμφανίζεται κατ' ἀνθρωπον ὡς ἀνέφικτος.

Ἡγωνίσθημεν καί ἀγωνιζόμεθα διά τήν διορθόδοξον καί διαχριστιανικήν συνεργασίαν διά τήν προστασίαν τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς κτίσεως καί διά τήν ἔνταξιν τῆς θεματικῆς αὐτῆς εἰς τόν διαθρησκευτικόν διάλογον καί τάς κοινάς δράσεις τῶν θρησκευτῶν. Τονίζομεν δέ ἰδιαιτέρως τήν ἀνάγκην νά κατανοηθῆ ὅτι ἡ σύγχρονος οἰκολογική κρίσις πλήττει πρωτίστως καί ἐντονώτερον τοὺς πτωχοτέρους κατοίκους τῆς γῆς. Εἰς τό κείμενον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «Ἐπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς». Τό κοινωνικόν ἦθος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» ὑπογραμμίζεται μετ' ἐμφάσεως τό θέμα αὐτό καί ἡ ἀναγκαία μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ἐνώπιον τῶν ἐπιπτώσεων τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς: «Πρέπει νά κατανοήσουμε ὅτι ἡ διακονία τοῦ πλησίον καί ἡ διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένες. Παρόμοια ἄρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους εἶναι καί ἡ φροντίδα μας γιά τή δημιουργία καί ἡ διακονία μας πρός τά μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὅπως εἶναι ἀλληλένδετες καί οἱ οικονομικές συνθήκες τῶν φτωχῶν μέ τίς οικονομικές συνθήκες τοῦ πλανήτη. Οἱ ἐπιστήμονες μᾶς λένε ὅτι ἐκεῖνοι πού ἔχουν πληγῆ περισσότερο ἀπό τήν τρέχουσα οἰκολογική κρίση εἶναι καί θά εἶναι ὅσοι κατέχουν ἐλάχιστα. Ἐπομένως, τό πρόβλημα τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς ἀποτελεῖ καί ζήτημα κοινωνικῆς πρόνοιας καί κοινωνικῆς δικαιοσύνης» (§ 76).

Περαίνοντες τόν λόγον, εὐχόμεθα πρός ὑμᾶς, τιμιώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα, πλήρη θείων εὐλογιῶν καί καλλίκαρπον τόν νέον ἐκκλησιαστικόν ἐνιαυτόν, ἐπικαλούμενοι ἐπί πάντας ὑμᾶς, μεσιτεία τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τήν θαυμαστήν καί θαυματουργόν εἰκόνα τῆς ὁποίας τιμῶμεν σήμερον ἐορτίως καί ταπεινοφρόνως κατασπαζόμεθα, τήν ζωήρυτον χάριν καί τό ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ Κτίστου τῶν ἀπάντων καί Θεοῦ τῶν θαυμασίων.

βκδ' Σεπτεμβρίου α' β.
Ὁ Κωνσταντινουπόλεως β.
διάπυρος πρός Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν